

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

NGUYỄN THỊ THU THỦY

**BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA LÀNG
NGHỀ TRUYỀN THỐNG TẠC TƯỢNG BẢO HÀ, XÃ ĐỒNG
MINH, HUYỆN VĨNH BẢO, THÀNH PHỐ HẢI PHÒNG**

**TÓM TẮT
LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ VĂN HÓA
Khóa 12 (2019 – 2021)**

Hà Nội, 2023

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Nguyễn Văn Cần

Phản biện 1:

Phản biện 2:

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

Vào ngày tháng năm 2022

Có thể tìm hiểu luận văn tại:
Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Làng nghề, một mô hình kinh tế có từ lâu đời ở nước ta - là vốn quý giá của dân tộc, có những giá trị to lớn về kinh tế, văn hóa, xã hội. Ngày nay, giá trị to lớn và quý báu của làng nghề không chỉ thể hiện ở chỗ giải quyết việc làm ở nông thôn, góp phần chuyển dịch cơ cấu kinh tế - xã hội nông thôn, mà quan trọng hơn, chính là các làng nghề đã lưu giữ và phát triển những sản phẩm thủ công mỹ nghệ truyền thống mang đậm bản sắc văn hóa dân tộc góp phần làm rạng rỡ văn hóa Việt trong khu vực và trên thế giới.

Làng nghề truyền thống là kho tàng vốn sống và văn hóa của một cộng đồng làng xã. Đó là sự trường tồn của văn hóa vật chất và văn hóa tinh thần. Văn hóa vật chất của làng nghề bao gồm văn hóa ăn, mặc, ở của cư dân. Văn hóa tinh thần bao gồm tôn giáo, tín ngưỡng, lễ hội, âm nhạc, ẩm thực,...

Vĩnh Bảo là một huyện nằm về phía Tây nam của thành phố Hải Phòng. Đây là huyện có nhiều nghề thủ công truyền thống khá nổi tiếng như: dệt vải, dệt thảm, chiếu cói, mây tre đan, tạc tượng, sơn mài, điêu khắc gỗ, thêu mỹ nghệ, thuốc Lào. Làng tạc tượng Bảo Hà (xã Đồng Minh, huyện Vĩnh Bảo, Hải Phòng) nổi tiếng với nghề tạc tượng, điêu khắc gỗ. Làng nghề với lịch sử hơn 700 năm tuổi, được coi là cái nôi của nghề tạc tượng cả nước, mang đậm dấu ấn bản sắc dân tộc. Làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà vừa lưu giữ được những giá trị truyền thống vừa mang trong mình dáng dấp của một làng quê đang từng ngày đổi mới nhờ phát huy thế mạnh của làng nghề. Tuy nhiên, trong quá trình phát triển, làng nghề truyền thống tạc tượng ở Bảo Hà đang bộc lộ những bất cập như: sản xuất tự phát, nhỏ lẻ, phân tán, mẫu mã sản phẩm ít sáng tạo, tình trạng ô nhiễm môi trường, chưa phát huy được vai trò trong phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, đặc biệt chưa làm tốt việc bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa làng nghề của địa phương.

Từ thực tế đó, vấn đề tìm kiếm các biện pháp để bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa làng nghề truyền thống ở làng nghề truyền

thống tạc tượng Bảo Hà được xác định là nhiệm vụ cấp thiết trong giai đoạn hiện nay. Do đó, tác giả lựa chọn đề tài nghiên cứu "**Bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà, xã Đồng Minh, huyện Vĩnh Bảo, thành phố Hải Phòng**" làm đề tài luận văn thạc sĩ chuyên ngành Quản lý văn hóa.

2. Lịch sử nghiên cứu đề tài

Trong những gần đây, vấn đề làng nghề, làng nghề truyền thống cũng như quản lý, bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa làng nghề cũng đã được nghiên cứu, đề cập trong nhiều tài liệu, luận án tiến sĩ, luận văn thạc sĩ, đề tài khoa học. Nhìn chung, các tác giả đã nêu ra được các khái niệm về làng nghề, làng nghề truyền thống, giá trị văn hóa làng nghề, bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa làng nghề...

2.1. Các sách, đề tài nghiên cứu khoa học về làng nghề

Cuốn *Làng nghề, phố nghề Thăng Long - Hà Nội* (2000) của tác giả Trần Quốc Vượng và Đỗ Thị Hảo.

Cuốn *Bảo tồn và phát triển các làng nghề trong quá trình công nghiệp hoá, hiện đại hóa* (Nxb Khoa học Xã hội, 2001) của Dương Bá Phụng.

Công trình *Khôi phục và phát triển làng nghề ở vùng đồng bằng Sông Hồng nước ta hiện nay* (2006), đề tài khoa học cấp Bộ do Đỗ Thị Thạch làm chủ nhiệm.

Nhóm tác giả Mai Thế Hân, Hoàng Ngọc Hòa, Vũ Văn Phúc (2002) có công trình *Phát triển làng nghề truyền thống trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa*.

Trần Minh Yên (2004) với công trình *Làng nghề truyền thống trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa*.

Nguyễn Trí Đình (2005) với đề tài *Những giải pháp nhằm phát triển làng nghề ở một số tỉnh đồng bằng sông Hồng*.

Công trình *Xây dựng thương hiệu sản phẩm làng nghề truyền thống ở đồng bằng sông Hồng hiện nay* của Nguyễn Vĩnh Thanh (2006).

2.2. Các luận án, luận văn về làng nghề

Luận án Tiến sĩ của Nguyễn Lê Thu Hiền (2014), *Làng nghề truyền thống phục vụ du lịch ở tỉnh Thừa Thiên Huế*, Học viện chính trị quốc gia Hồ Chí Minh.

Bạch Thị Lan Anh (2010) với công trình *Phát triển bền vững làng nghề truyền thống vùng kinh tế trọng điểm Bắc Bộ*, Trường Đại học Kinh tế quốc dân.

Tác giả Đỗ Việt Hùng (2016) có công trình *Phát triển công nghiệp làng nghề vùng Đồng bằng sông Hồng* đã nghiên cứu, làm rõ các khái niệm, phân loại làng nghề, làng nghề truyền thống...

Các Luận văn thạc sỹ nghiên cứu về đề tài làng nghề của học viên Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương rất phong phú như: Luận văn *Bảo tồn và phát huy giá trị làng nghề thêu ren Văn Lâm, xã Ninh Hải, huyện Hoa Lư, tỉnh Ninh Bình* của học viên Quách Thị Hương, chuyên ngành Quản lý văn hóa – khóa 5; Luận văn *Bảo tồn và phát huy nghề tò he truyền thống tại làng Xuân La, xã Phương Dục, huyện Phú Xuyên, Hà Nội* của học viên Bùi Thu Huyền, chuyên ngành Quản lý Văn hóa - khóa 5; *Quản lý văn hóa làng nghề trên địa bàn huyện Thạch Thất, thành phố Hà Nội* (2015) của Nguyễn Thị Nhung, Luận văn Quản lý văn hóa, Trường ĐHSP Nghệ thuật TW; Nghiên cứu *Quản lý làng nghề Mộc, thôn Cúc Bồ, xã Kiến Quốc, huyện Ninh Giang, Hải Dương* (2016) của Bùi Văn Chải, Luận văn Quản lý văn hóa, Trường ĐHSP Nghệ thuật TW... Các luận văn này, đã nghiên cứu về các khái niệm liên quan, khảo sát, đánh giá về thực trạng của làng nghề từ đó đề xuất các giải pháp bảo tồn và phát triển văn hóa làng nghề phù hợp với tình hình thực tế của mỗi làng nghề.

Tuy nhiên đến nay vẫn chưa có một đề tài nào đề cập đến thực trạng và giải pháp giải pháp để bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa của làng nghề tạc tượng Bảo Hà, Vĩnh Bảo, Hải Phòng. Việc tìm hiểu, kế thừa các công trình nghiên cứu trên rất bổ ích, giúp tác giả làm rõ cơ sở lý luận, đánh giá thực trạng và đề xuất các giải pháp bảo tồn, phát huy giá trị làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà, Vĩnh Bảo, Hải Phòng.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu thực trạng bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà để đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả của hoạt động này tại làng nghề tạc tượng Bảo Hà trong tương lai.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Với mục đích nghiên cứu trên, nhiệm vụ nghiên cứu của đề tài tập trung giải quyết các vấn đề sau:

- Nghiên cứu những vấn đề lý luận chung về văn hóa làng nghề truyền thống;
- Nhận diện giá trị văn hóa làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà;
- Phân tích, đánh giá thực trạng việc bảo tồn và phát huy văn hóa làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà và những vấn đề đặt ra;
- Đề xuất những giải pháp để bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa của làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà trong giai đoạn hiện nay.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa của làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà ở xã Đồng Minh, huyện Vĩnh Bảo, thành phố Hải Phòng.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

Phạm vi nội dung: Công tác bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa của làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà.

Phạm vi không gian: Luận văn tập trung nghiên cứu làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà trên địa bàn xã Đồng Minh, huyện Vĩnh Bảo, thành phố Hải Phòng.

Phạm vi thời gian: Luận văn bám sát thực tiễn giai đoạn hiện nay ở làng nghề tạc tượng Bảo Hà, từ năm 2018 đến nay. Đây là giai đoạn làng nghề có sự chuyển dịch cơ cấu kinh tế rõ ràng nhất.

5. Phương pháp nghiên cứu

Để tiến hành nghiên cứu luận văn sử dụng các phương pháp chính sau:

- Phương pháp thu thập thông tin, tổng hợp, phân tích tài liệu: Thu thập các tài liệu liên quan đến vấn đề đang nghiên cứu thông qua sách, báo, tạp chí, báo cáo, các đề tài, luận văn, quan điểm chỉ đạo của Đảng và văn bản của Nhà nước ...

- Phương pháp điền dã, khảo sát thực tế: Tiến hành quan sát, chụp ảnh, phỏng vấn các đối tượng có liên quan là các nghệ nhân tạc tượng, người dân và các cán bộ quản lý ở địa phương.

- Phương pháp tiếp cận liên ngành: Lịch sử, quản lý văn hóa, văn hóa học, xã hội học. Tiếp cận đề tài dưới góc độ liên ngành giúp cho chúng tôi có cái nhìn sâu sắc và toàn diện hơn về công tác quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà để từ đó đề xuất những giải pháp hợp lý gắn với thực tiễn hơn.

6. Những đóng góp của luận văn

Luận văn đã đánh giá thực trạng tại làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà và đưa ra những định hướng, giải pháp góp phần bảo tồn và phát huy giá trị làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà.

Luận văn góp phần làm tài liệu tham khảo cho những ai quan tâm, nghiên cứu về nghề tạc tượng và giúp các nhà quản lý có thêm những lựa chọn, thêm những giải pháp trong công tác bảo tồn và phát triển tạc tượng Bảo Hà.

7. Cấu trúc của luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, luận văn gồm có 3 chương:

Chương 1: Những vấn đề chung về bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa và làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà

Chương 2: Thực trạng bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà

Chương 3: Giải pháp bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà.

Chương 1

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ BẢO TỒN, PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA VÀ LÀNG NGHỀ TRUYỀN THỐNG TẠC TƯỢNG BẢO HÀ

1.1. Khái quát về bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề

1.1.1. Các khái niệm

1.1.1.1. Làng và làng nghề truyền thống

Làng nghề là nơi mà hầu hết mọi người dân trong làng hoạt động theo nghề ấy và lấy đó làm nghề sống chủ yếu. Với quan niệm này thì làng nghề đó hiện nay còn không nhiều.

Làng nghề là làng cổ truyền làm nghề thủ công. Ở đây không nhất thiết tất cả dân làng đều sản xuất hàng thủ công. Người thợ thủ công nhiều khi cũng là người làm nông.

Một địa phương, một khu vực lãnh thổ mà tại đó đa số người dân kiếm sống bằng một ngành nghề đặc trưng được truyền từ đời này sang đời khác mang bản sắc văn hóa, dân tộc được nhiều người thừa nhận.

1.1.1.2. Bảo tồn và phát huy

Bảo tồn các di sản văn hóa là giữ gìn, khai thác, phát triển các giá trị văn hóa truyền thống để các giá trị văn hóa ấy sống lại và tồn tại, thu hút sự quan tâm của các tầng lớp nhân dân. Ngược lại với bảo tồn, hoạt động phát huy các giá trị di sản văn hóa nhằm đưa các giá trị văn hóa ấy đến với cộng đồng dân cư, giúp cộng đồng phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội phục vụ các nhu cầu cho chính cộng đồng đó.

1.1.1.3. Giá trị và giá trị văn hóa

Giá trị làng văn hóa của làng nghề bao trùm rộng rãi đến đời sống của người dân trong làng, chi phối gần như mọi hoạt động của đời sống. Vì thế, hiện nay nhiều làng nghề đã phát huy được giá trị của mình, lan tỏa ra cả khu vực rộng lớn hơn cả 1 làng thành cả 1 vùng rộng lớn.

1.1.1.4. Quản lý và quản lý nhà nước về làng nghề

QLNN đối với làng nghề còn được hiểu là tổng thể bao gồm các yếu tố: mục tiêu, nội dung, phương pháp, nguyên tắc tổ chức, cơ sở vật chất kỹ thuật và công nghệ phục vụ cho công tác quản lý hoạt động của làng nghề, môi trường hoạt động của làng nghề trong sự phát triển chung kinh tế - xã hội của địa phương.

1.1.2. Cơ sở pháp lý về bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa

1.1.2.1. Văn bản của Nhà nước

Quyết định số 1230/QĐ-TTg ngày 15/7/2021 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình Bảo tồn và phát huy bền vững giá trị di sản văn hóa Việt Nam, giai đoạn 2021 - 2025, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã ban hành Công văn số 4975/BVHTTDL-KHTC ngày 31/12/2021 gửi Bộ Kế hoạch và Đầu tư đề xuất kế hoạch vốn đầu tư công các Dự án thuộc Chương trình Bảo tồn và phát huy bền vững giá trị di sản văn hóa Việt Nam, giai đoạn 2021 - 2025. Căn cứ vào Quyết định này các địa phương lên kế hoạch đầu tư cho các di sản văn hóa trên địa bàn.

1.1.2.2. Văn bản của địa phương

Thành phố Hải Phòng là thành phố trực thuộc trung ương, với vị trí là trung tâm kinh tế, văn hóa, giáo dục - đào tạo, khoa học - công nghệ lớn của miền Bắc nói riêng và cả nước nói chung. Cùng với mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội, việc phát triển các làng nghề truyền thống cũng là một trong những mục tiêu quan trọng của thành phố để đẩy nhanh quá trình CNH - HĐH nông nghiệp nông thôn.

1.1.3. Nội dung về bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề

Từ mục tiêu về bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề gắn với phát triển du lịch và nghiên cứu, phân tích, đánh giá về chủ thể quản lý, các hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa của làng nghề truyền thống, tác giả xây dựng khung lý thuyết để nghiên cứu nội dung bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề truyền thống tại

tượng Bảo Hà ở xã Đồng Minh, huyện Vĩnh Bảo, thành phố Hải Phòng gồm 5 nội dung cơ bản sau:

- Triển khai thực hiện các văn bản về bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề truyền thống;
- Hoạt động bảo tồn các giá trị văn hóa của làng nghề truyền thống;
- Hoạt động phát huy các giá trị văn hóa của làng nghề truyền thống;
- Cộng đồng trong bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa của làng nghề truyền thống;
- Công tác thanh tra, kiểm tra và thi đua, khen thưởng.

1.2. Làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà

1.2.1. Giới thiệu về làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà

1.2.1.1. Khái quát chung về xã Đồng Minh, huyện Vĩnh Bảo

Vĩnh Bảo là một huyện ngoại thành thuộc thành phố Hải Phòng. Huyện Vĩnh Bảo ở phía Tây nam thành phố, giáp với các huyện Thái Thụy, Quỳnh Phụ (tỉnh Thái Bình), Tứ Kỳ, Ninh Giang (tỉnh Hải Dương) và huyện Tiên Lãng (Hải Phòng), cách trung tâm thành phố Hải Phòng 40 km, là huyện đất liền xa nhất của thành phố.

1.2.1.2. Lịch sử hình thành, phát triển của làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà

Làng tạc tượng Bảo Hà chính là làng nghề truyền thống nổi tiếng với nghề điêu khắc, sơn mài gần 700 năm tuổi thuộc xã Đồng Minh, Vĩnh Bảo, Hải Phòng. Đây là làng tạc tượng truyền thống được duy trì và phát triển cho đến tận ngày nay và trở thành nghề cổ truyền độc đáo với sản phẩm tạc tượng phong phú, đậm chất tín ngưỡng.

1.2.2. Những giá trị văn hóa tiêu biểu của làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà

1.2.2.1. Có kết cộng đồng làng xã

1.2.2.2. Giá trị nghệ thuật, thẩm mỹ

1.2.2.3. Giá trị của nghệ nhân “những báu vật nhân văn” của làng nghề

1.2.2.4. Giá trị kinh tế, du lịch

1.3. Vai trò của hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa đối với làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà

Làng nghề truyền thống có vai trò rất quan trọng trong sự phát triển kinh tế - xã hội của các địa phương cũng như nền kinh tế của Việt Nam, nhận thấy tầm quan trọng của nghề truyền thống, Đảng và Nhà nước đã đưa ra đường lối, chủ trương, chính sách về đẩy mạnh khuyến khích phát triển các làng nghề gắn kết với việc phát triển kinh tế bền vững tại các địa phương trên cả nước.

Giá trị văn hóa thể hiện rõ nét nhất trong các sản phẩm của làng nghề tạc tượng Bảo Hà gắn với trí thông minh, bàn tay khéo léo và kỹ thuật tinh xảo của các nghệ nhân được lưu truyền từ hàng trăm năm nay đang được kế thừa, khôi phục.

Du lịch làng nghề được khai thác một cách bài bản, chuyên nghiệp, sẽ là phương tiện giao lưu, quảng bá văn hóa, đất nước, con người Việt Nam một cách sâu rộng và có hiệu quả, góp phần tôn vinh, bảo tồn và giới thiệu rộng rãi các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc.

Làng nghề là một lực lượng có vị thế, một cộng đồng có sự liên kết bền chặt bởi những mối liên hệ khăng khít, nhiều mặt: về lãnh thổ, dòng họ, về hoạt động kinh tế, có chung Thành hoàng làng và Tổ nghề; có chung văn hóa và tâm linh.

Nghề tạc tượng của Bảo Hà đã vượt ra khỏi biên giới của một làng, Các nghệ nhân tạc tượng làng Bảo Hà đã đi nhiều nơi trong và ngoài vùng như: Ninh Giang (Hải Dương), Tiên Lãng (Hải Phòng), làng Nguyễn (Đông Hưng - Thái Bình)... để làm tượng chùa, làm quân rối cho các phường rối...

Tiểu kết

Qua chương 1, tác giả đã hệ thống lại những khái niệm liên quan đến bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề: Làng, làng nghề, làng nghề truyền thống, đặc điểm của làng nghề truyền thống, những giá trị của làng nghề truyền thống, bảo tồn, phát huy, quản lý nhà nước đối với làng nghề, quản lý giá trị văn hóa làng nghề. Phân tích các quan điểm bảo tồn, phát huy hiện nay để nêu lên quan điểm bảo tồn và phát huy giá trị làng nghề truyền thống. Nghiên cứu các văn bản của trung ương và địa phương về công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề, từ đó đưa ra khung phân tích của luận văn về bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề tạc tượng Bảo Hà. Nội dung chính trong công tác bảo tồn và phát huy bao gồm có 5 vấn đề. Những vấn đề này sẽ được triển khai nghiên cứu và khảo sát trong chương 2. Cũng trong chương 1 tác giả đã tổng quan làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà, sơ lược lịch sử phát triển làng nghề và đưa ra 4 giá trị quan trọng của làng nghề truyền thống: giá trị cộng đồng làng xã, giá trị thẩm mỹ, giá trị nghệ nhân và giá trị kinh tế. Đây là những giá trị quan trọng, là căn cứ để phát triển trong chương 2 và chương 3 của luận văn.

Chương 2

THỰC TRẠNG BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA LÀNG NGHỀ TRUYỀN THỐNG TẠC TƯỢNG BẢO HÀ

2.1. Chủ thể quản lý và cơ chế phối hợp

2.1.1. Các cơ quan quản lý Nhà nước

2.1.1.1. Sở Văn hóa và Thể thao thành phố Hải Phòng

Sở Văn hóa và Thể thao là cơ quan chuyên môn thuộc Ủy ban nhân dân thành phố; thực hiện chức năng tham mưu, giúp Ủy ban nhân dân thành phố quản lý nhà nước về văn hóa, gia đình, thể dục, thể thao và quảng cáo (trừ quảng cáo trên báo chí, trên môi trường mạng, trên xuất bản phẩm và quảng cáo tích hợp trên các sản phẩm, dịch vụ bưu chính, viễn thông, công nghệ thông tin).

2.1.1.2. Sở Công thương thành phố Hải Phòng

Sở Công Thương thành phố Hải Phòng là cơ quan chuyên môn thuộc Ủy ban nhân dân thành phố; thực hiện chức năng tham mưu, giúp Ủy ban nhân dân thành phố quản lý nhà nước về công thương, bao gồm các ngành và lĩnh vực: cơ khí; luyện kim; điện; năng lượng mới, năng lượng tái tạo; dầu khí (nếu có)...

2.1.1.3. Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Vĩnh Bảo

Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Vĩnh Bảo là cơ quan chuyên môn thuộc Ủy ban nhân dân huyện Vĩnh Bảo trực thuộc thành phố có chức năng tham mưu, giúp Ủy ban nhân dân cấp huyện thực hiện quản lý nhà nước về: báo chí; xuất bản; bưu chính; viễn thông; công nghệ thông tin; phát thanh truyền hình; thông tin cơ sở; thông tin đối ngoại và hạ tầng thông tin trên địa bàn (việc thực hiện chức năng quản lý nhà nước về văn hóa, thể thao và du lịch của Phòng Văn hóa và Thông tin do Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch và Bộ Nội vụ hướng dẫn).

2.1.1.4. Ủy ban nhân dân xã Đồng Minh

UBND xã Đồng Minh là cơ quan quản lý về mặt hành chính nhà nước đối với làng tạc tượng Bảo Hà. UBND xã có nhiệm vụ; Xây

dựng kế hoạch phát triển kinh tế xã hội hàng năm, lập dự toán thu chi ngân sách trên địa bàn, tổ chức thực hiện ngân sách địa phương, quản lý và sử dụng hợp lý có hiệu quả về đất đai tài nguyên.

2.1.2. Hiệp hội làng nghề

2.1.2.1. Hiệp hội làng nghề Việt Nam

Hiệp hội làng nghề Việt Nam là một tổ chức xã hội nghề nghiệp tập trung các làng nghề truyền thống, phố nghề truyền thống, các cá nhân, nghệ nhân; các doanh nghiệp, các tổ chức kinh tế,... có chung mục đích là bảo tồn và phát triển các làng nghề ở Việt Nam. Bên cạnh đó, hiệp hội còn thực hiện nhiệm vụ liên kết, hỗ trợ, hình thành mạng lưới tiêu thụ sản phẩm thủ công trong nước và quốc tế để nâng cao giá trị sản phẩm, giá trị văn hóa của các mặt hàng thủ công truyền thống.

2.1.2.2. Hiệp hội làng nghề Hải Phòng

Hiệp hội Làng nghề Hải Phòng thành lập ngày 22/12/2008, theo Quyết định số 2215/QĐ-UBND của Ủy ban nhân dân thành phố Hải Phòng. Qua 14 năm triển khai thực hiện quyết định của UBND thành phố, Hiệp hội tổ chức thành công 2 kỳ đại hội; Thường trực và Ban Chấp hành Hiệp hội thường xuyên chú trọng kiện toàn tổ chức, ban hành các quy chế, xây dựng chương trình hoạt động trong từng nhiệm kỳ, từng năm và từng nhiệm vụ.

2.1.3. Các tổ chức tự quản cộng đồng

Làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà là cái nôi sản sinh ra những dòng sản phẩm điêu khắc gỗ tuyệt đẹp với tuổi nghề hơn 500 năm tuổi mang đậm dấu ấn tinh hoa của người Việt. Cộng đồng dân cư là nhân tố đặc biệt quan trọng, là người góp phần không nhỏ vào công cuộc khôi phục, phát huy nghề của ông cha để lại thông qua nhiều hình thức, nhiều việc làm tích cực, ý nghĩa giúp cho nghề tạc tượng tồn tại, phát triển đến tận ngày nay.

Thứ nhất, hoạt động tự quản nhìn trên bình diện thuận chiều với quyền lực nhà nước, mang ý nghĩa tích cực để phục vụ cho lợi ích chung của đất nước thì nó mang tính chất mở rộng quyền lực nhà nước.

Thứ hai, với hoạt động tự quản của cộng đồng dân cư làng tạc tượng Bảo Hà thì ít hay nhiều cũng chính là sự mở rộng bảo trợ về mặt quyền lực chính trị.

2.1.4. Cơ chế phối hợp giữa các chủ thể quản lý

Phối hợp là làm việc với nhau một cách hòa hợp mà trong đó các chủ thể đều thực hiện hành vi nhằm đạt được mục tiêu đã xác định với sự phụ thuộc lẫn nhau giữa các hành vi.

Cơ chế phối hợp được thực hiện theo trình tự từ trung ương đến địa phương và phải đảm bảo theo nguyên tắc bảo đảm sự thống nhất, đồng bộ, hiệu quả, chất lượng trong quản lý; phân công rõ trách nhiệm của từng cấp, ngành, tổ chức, cá nhân trong việc chủ trì, phối hợp hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị làng nghề.

2.2. Nguồn lực trong hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà

2.2.1. Nguồn lực tài chính

Nguồn lực chủ yếu cho việc bảo vệ, tôn tạo và phát huy giá trị làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà là nguồn kinh phí xã hội hóa trong nhân dân và kinh phí ngân sách nhà nước. Tài chính là nguồn lực quan trọng trong tổ chức, quản lý di tích lịch sử - văn hóa nói riêng và quản lý nhà nước nói chung. Đây là vấn đề được Nhà nước chú trọng quan tâm, quản lý, giám sát chặt chẽ, khách quan trong hoạt động thu chi tại các di tích.

2.2.2. Nguồn lực về cơ sở vật chất

Làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà thuộc xã Đồng Minh, có cơ sở vật chất khá tốt. Hệ thống đường giao thông bao quanh làng thuận tiện cho việc đi lại và buôn bán. Đường xá trong làng đa số đã được làm bằng bê tông và rải nhựa. Tuy nhiên nhiều đoạn vẫn bị ổ gà do ô tô vận chuyển gỗ vào làng nghề đi lại nhiều làm hư hỏng.

2.2.3. Nguồn nhân lực

Các hộ sản xuất gia đình trong làng nghề tạc tượng Bảo Hà có truyền thống cha truyền con nối, nghề nghiệp được truyền từ đời trước

cho đời sau. Tinh hoa nghệ nghiệp luôn được lưu truyền, bảo tồn và phát triển. Ở làng nghề Bảo Hà có những nghệ nhân tài hoa đang độ tuổi thanh niên.

Tuy nhiên, hiện nay đội ngũ nghệ nhân tài hoa trong làng nghề Bảo Hà phần lớn là cao tuổi, số nghệ nhân, thợ giỏi ở tuổi trung niên ít dần, số nghệ nhân, thợ giỏi ở tuổi thanh niên ngày càng ít.

Hiện nay đội thợ giỏi trong làng nghề tạc tượng Bảo Hà khá nhiều. Những người thợ này chịu khó tiếp thu các kỹ thuật mới và nắm bắt nhanh nhu cầu của thị trường để tạo ra các sản phẩm có giá trị cao.

2.3. Hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà

2.3.1. Triển khai, thực hiện các văn bản về bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà

Dựa trên đường lối chung của Đảng, lãnh đạo thành phố Hải Phòng đã triển khai thực hiện và cụ thể hóa bằng các văn bản cụ thể để áp dụng vào thực tế địa phương trong đó có làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà nhằm khuyến khích hỗ trợ phát triển làng nghề.

Với định hướng phát triển làng nghề gắn liền với phát triển du lịch, việc bảo vệ môi trường làng nghề là nhu cầu cấp thiết, quyết định sự thành bại của chiến lược phát triển bền vững làng nghề.

2.3.2. Hoạt động bảo tồn

Thời gian qua, thành phố Hải Phòng đã có những định hướng cụ thể về công tác bảo tồn các làng nghề như: Khôi phục, bảo tồn, phát triển nghề, làng nghề, làng nghề truyền thống; kết hợp phát triển làng nghề với du lịch; đào tạo bồi dưỡng nâng cao trình độ cho cán bộ quản lý, cán bộ kỹ thuật để sáng tác mẫu mã, nâng cao trình độ tay nghề cho thợ trẻ, gắn với đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng kỹ thuật ở nông thôn và đầu tư xử lý môi trường làng nghề để đảm bảo phát triển bền vững...

2.3.3. Hoạt động phát huy

Cùng với những lợi ích về mặt kinh tế như: Tạo việc làm, tăng thu nhập..., làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà còn được xem là di sản văn hóa và việc phát triển làng nghề truyền thống chính là giữ

gìn bản sắc văn hóa dân tộc trong quá trình hội nhập kinh tế quốc tế. Do đó, cùng với sự phát triển chung của làng nghề cả nước, làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà đang có sự chuyển mình mạnh mẽ, phù hợp xu thế hội nhập.

Hoạt động hướng dẫn tham quan tại miếu Bảo Hà hiện nay cũng được áp dụng. Đây là hình thức giúp cho người tham gia trực tiếp chiêm nghiệm di tích vừa tiếp nhận thông tin về lịch sử văn hóa, giá trị của di tích kiến trúc nghệ thuật miếu Bảo Hà.

Hiện nay có hai mô hình làng nghề du lịch đang được đầu tư phát triển. Một là, phát huy làng nghề truyền thống trên cơ sở vốn có tồn tại từ xa xưa của địa phương. Hai là, các doanh nghiệp đầu tư xây dựng khu du lịch rồi đưa mô hình làng nghề vào đó rồi phục dựng không gian truyền thống để khai thác các giá trị sản phẩm văn hóa.

2.3.4. Cộng đồng trong việc bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa của làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà

Với những giá trị tiêu biểu của làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà, trách nhiệm của cộng đồng đối với di sản luôn được đặt lên hàng đầu trong bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa. Thực tế, các ban, ngành đoàn thể của Quận, phường (MTTQ, Hội phụ nữ, Đoàn Thanh niên, Hội Nông dân, Hội Cựu chiến binh, Hội người cao tuổi, Hội làng nghề....) và đông đảo nhân dân trên địa bàn xã Đồng Minh đã tích cực tham gia vào công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề.

2.3.5. Thanh tra, kiểm tra và thi đua khen thưởng

Thanh tra, kiểm tra và thi đua khen thưởng là một trong những nội dung quan trọng của công tác quản lý nhà nước hiện nay đối với văn hóa nói chung và làng nghề nói riêng góp phần định hướng và kỷ cương hóa, trật tự hóa các hoạt động của làng nghề.

Những căn cứ để thực hiện công tác thanh tra, kiểm tra và thi đua khen thưởng đối với làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà là các văn bản của trung ương và của cả địa phương.

2.4. Đánh giá

2.4.1. Thành tựu đạt được

Việc hình thành và phát triển làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà đã giải quyết việc làm cho rất nhiều lao động tại địa phương, việc áp dụng cơ giới hóa vào quy trình sản xuất bột cũng đã góp phần bảo vệ môi trường, nâng cao hiệu quả sản xuất, thị trường tiêu thụ sản phẩm ngày càng phát triển trong và ngoài tỉnh nên không bị hạn chế đầu ra cho sản phẩm.

Được sự quan tâm sâu sát của các cấp chính quyền và được tạo mọi điều kiện thuận lợi để phát triển. Đây là cơ hội để các hộ sản xuất ở làng nghề tranh thủ các nguồn lực hỗ trợ.

- Thứ nhất, bảo tồn và phát triển làng nghề góp phần giải quyết việc làm, tăng thu nhập cho người dân xã Đồng Minh.

- Thứ hai, bảo tồn và phát triển làng nghề truyền thống góp phần chuyển dịch cơ cấu kinh tế ở nông thôn.

- Thứ ba, bảo tồn và phát triển làng nghề góp phần bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống của nghề tạc tượng Bảo Hà.

2.4.2. Hạn chế

Thứ nhất, vấn đề cơ chế, chính sách đối với công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề tạc tượng Bảo Hà còn ít và chưa đồng bộ từ trung ương đến địa phương.H

Thứ hai, các hoạt động nghiên cứu khoa học về các di sản của làng nghề như di sản văn hóa vật thể và phi vật thể chưa được đầu tư để mời các chuyên gia nghiên cứu một cách toàn diện, đánh giá hệ thống giá trị của làng nghề tạc tượng Bảo Hà.

Thứ ba, nguồn nhân lực của làng Bảo Hà vẫn chủ yếu là người dân sinh sống trong làng.

Thứ tư, các phong tục tập quán gắn với tín ngưỡng tổ nghề ở làng Bảo Hà chỉ có một bộ phận là các cụ già và các nghệ nhân còn ghi nhớ.

Thứ năm, vấn đề tôn vinh nghệ nhân cũng chưa rõ ràng về tiêu chuẩn và qui định.

Thứ sáu, việc liên kết và mở rộng thị trường cho làng nghề tạc tượng Bảo Hà thực sự chưa hiệu quả.

Thứ bảy, *vấn đề bảo vệ môi trường và phát triển du lịch*. Cơ sở hạ tầng của nhiều làng nghề trên địa bàn xuống cấp, mặt bằng của các cơ sở sản xuất chật hẹp, không có nơi để chứa nguyên liệu và sản phẩm.

2.5. Những vấn đề đặt ra trong bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà

Bảo tồn và phát triển làng nghề truyền thống là một việc làm có ý nghĩa và cần thiết. Vì vậy, bên cạnh sự nỗ lực, cố gắng vươn lên của mỗi làng nghề truyền thống, cần sự chung tay hỗ trợ nhiều hơn của các cấp, ngành và địa phương. Có như vậy, nghề và làng nghề truyền thống mới thực sự tồn tại và phát triển.

Việc sản xuất các sản phẩm của làng nghề phải xuất phát từ nhu cầu thị trường, chất lượng đảm bảo phù hợp với thị hiếu người tiêu dùng. Áp dụng công nghệ mới, thiết bị, máy móc phù hợp để nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm, hạn chế ô nhiễm môi trường, đảm bảo an toàn lao động và vệ sinh công nghiệp trong các làng nghề.

Thứ nhất, ảnh hưởng về vùng nguyên liệu; Thứ hai, ảnh hưởng về cạnh tranh; Thứ ba, ảnh hưởng về môi trường; Thứ tư, ảnh hưởng về tổ chức sản xuất; Thứ năm, ảnh hưởng về khả năng tiếp cận thị trường.

Tiểu kết

Nhìn chung trong quá trình đô thị hóa và hội nhập quốc tế, sự phát triển của làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà vẫn còn gặp nhiều khó khăn, thách thức, quy mô các làng nghề nhỏ bé, kỹ thuật sản xuất thủ công, năng suất lao động thấp, năng lực cạnh tranh sản phẩm làng nghề chưa cao, do đó thị trường tiêu thụ nhỏ hẹp.

Đứng trước nguy cơ mai một của các làng nghề truyền thống trên đất nước Việt Nam nói chung, nghề tạc tượng Bảo Hà nói riêng,

luận văn đã xác định rõ chủ thể bảo vệ và phát huy giá trị văn hóa làng nghề tạc tượng Bảo Hà xã Đồng Minh bao gồm các cơ quan quản lý Nhà nước có liên quan đến lĩnh vực làng nghề, nhân dân xã Đồng Minh.

Để làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà được bảo tồn và phát triển, các cấp chính quyền cũng như bản thân các làng nghề, hộ nghề phải thực hiện đồng bộ chính sách và giải pháp kinh tế - xã hội nhằm khuyến khích, hỗ trợ, giúp đỡ, tạo môi trường thuận lợi cho làng nghề phát triển trong bối cảnh đô thị hóa và hội nhập như hiện nay.

Chương 3

GIẢI PHÁP BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA LÀNG NGHỀ TRUYỀN THỐNG TẠC TƯỢNG BẢO HÀ

3.1. Những yếu tố tác động đến hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà

3.1.1. Những yếu tố thuận lợi

Nghề tạc tượng Bảo Hà cũng mang lại nguồn thu nhập khá ổn định cho người dân nơi đây. Với kỹ thuật tinh tế, khéo léo của những người thợ đã tạo ra nhiều sản phẩm có tiếng vang quốc tế.

Các nghệ nhân và những người thợ cũng nhanh nhạy nắm bắt được nhu cầu của thị trường nên đa dạng hóa sản phẩm.

Bên cạnh những giá trị văn hóa đặc sắc, nhiều di sản văn hóa lâu đời và sản phẩm thủ công đa dạng, làng nghề Bảo Hà còn có phong cảnh hữu tình, ẩm thực phong phú,...

3.1.2. Những yếu tố khó khăn

Mặc dù có nhiều thuận lợi như trên, song cũng giống như các làng nghề khác trên cả nước, làng nghề tạc tượng Bảo Hà cũng gặp không ít khó khăn trong quá trình bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa.

Nhận thức của cộng đồng làng nghề về bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề còn chưa đồng bộ, sợi dây liên kết cộng đồng bị chi phối bởi những yếu tố của đời sống hiện đại khiến cho sức mạnh cộng đồng chưa phát huy hết hiệu quả.

Hoạt động du lịch làng nghề tự phát, chưa được tổ chức chặt chẽ và chuyên nghiệp. Thiếu các điều kiện về hạ tầng và dịch vụ phục vụ du khách khi đến tham quan du lịch và lưu trú tại làng nghề.

Sự hỗ trợ của nhà nước trong công tác đào tạo, cung cấp thông tin thị trường, quảng bá sản phẩm, hỗ trợ sản xuất, hỗ trợ tiêu thụ... còn hạn chế, thiếu sự gắn kết và phối hợp giữa các ngành, các cấp trong quá trình triển khai thực hiện các cơ chế, chính sách để hỗ trợ phát triển ngành nghề này.

3.1.3. Định hướng bảo tồn và phát huy giá trị các di sản văn hóa của thành phố Hải Phòng

So với nhiều địa phương trong cả nước, Hải Phòng không có nhiều làng nghề truyền thống. Mặc dù vậy ngành nghề nông thôn cũng đóng góp một phần rất quan trọng vào các chỉ tiêu phát triển của Thành phố, tạo nhiều việc làm và thu hút nguồn lực lao động tại chỗ.

Phát triển ngành nghề nông thôn là một trong những định hướng quan trọng của Chính phủ, trong đó có các làng nghề.

Xét về mặt kinh tế xã hội thì đóng góp của nghề truyền thống đang chiếm một vai trò nhất định, đặc biệt là đối với công nghiệp nông thôn.

Hải Phòng hiện nay đang có 18 làng nghề. Hoạt động phát triển làng nghề truyền thống gắn với du lịch ở Hải Phòng đang là vấn đề được Ủy ban nhân dân thành phố Hải Phòng quan tâm và chú trọng đầu tư vì Hải Phòng là địa phương có thế mạnh về bề dày văn hóa, lịch sử.

3.2. Đề xuất các giải pháp

3.2.1. Tiếp tục hoàn thiện cơ chế, chính sách đối với công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề truyền thống

Thứ nhất, đối với hoạt động xúc tiến thương mại, tham gia hội chợ quảng bá sản phẩm làng nghề tiểu thủ công nghiệp.

Thứ hai, việc hỗ trợ đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng làng nghề (cổng chào, đường giao thông và nhà trưng bày sản phẩm, nhà trưng bày truyền thống,...).

Thứ ba, việc quy hoạch làng nghề và xây dựng hệ thống xử lý chất thải làng nghề.

Thứ tư, việc hỗ trợ mua sắm máy móc, trang thiết bị hiện đại.

Thứ năm, các quy định về tôn vinh nghệ nhân làng nghề.

3.2.2. Đẩy mạnh các hoạt động nghiên cứu khoa học

3.2.2.1. Mục tiêu

Triển khai có hiệu quả các hoạt động nghiên cứu sưu tầm, tu liệu hóa trong lĩnh vực bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề và các Đề án, Chương trình của Chính phủ, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch về công tác bảo tồn và phát huy các giá trị di sản văn hóa.

Tiếp tục nâng cao nhận thức của các cấp, các ngành và các tầng lớp Nhân dân về vị trí, vai trò của công tác bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa làng nghề trên địa bàn xã Đồng Minh...

3.2.2.2. Nội dung

+ Nghiên cứu, kiểm kê, sưu tầm, bảo tồn các giá trị văn hóa làng nghề truyền thống có nguy cơ mai một, thất truyền và có kế hoạch bảo tồn, phát huy giá trị.

+ Bảo tồn và phát huy giá trị làng nghề truyền thống để kết hợp với phát triển kinh tế du lịch. Bảo tồn lễ hội truyền thống tại các địa phương nhằm khai thác, xây dựng sản phẩm phục vụ phát triển du lịch.

3.2.3. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực và công tác truyền dạy nghề

3.2.3.1. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực

3.2.3.2. Công tác truyền dạy nghề

3.2.4. Bảo tồn các phong tục tập quán duy trì tín ngưỡng thờ tổ nghề

Tục thờ tổ nghề là truyền thống tốt đẹp ở các làng nghề, thể hiện sự biết ơn tới người đã có công sáng lập, mở mang ngành nghề cho dân làng. Đây là nét đẹp văn hóa được gìn giữ lâu đời tại địa phương.

3.2.5. Tôn vinh nghệ nhân

3.2.5.1. Giá trị của nghệ nhân

3.2.5.2. Phát huy nghệ nhân làng nghề

3.2.6. Liên kết, mở rộng thị trường cho làng nghề

Muốn liên kết, mở rộng thị trường cho làng nghề cần phải đào tạo và nâng cao những kiến thức và kỹ năng hoạt động thị trường, nâng cao năng lực thị trường cho người sản xuất, thay thế những kinh nghiệm mang nặng tính bản năng của người sản xuất hàng hoá nhỏ bằng những kiến thức thị trường; Tăng cường khả năng tiếp cận thị trường trong nước và thị trường nước ngoài thông qua những hình thức quảng cáo, triển lãm, hội chợ trong nước và quốc tế.

3.2.7. Khai thác và phát triển du lịch làng nghề gắn với bảo vệ môi trường

Để phát triển làng nghề truyền thống tác tượng Bảo Hà một cách bền vững thì phát triển làng nghề cần gắn liền với việc bảo vệ môi trường sinh thái. Tuy nhiên, hiện nay làng nghề truyền thống tác tượng Bảo Hà đang bị ô nhiễm môi trường.

Cùng với đó, các cấp chính quyền địa phương cần phải có chương trình hỗ trợ một phần xây dựng các công trình xử lý ô nhiễm môi trường cho các làng nghề, trong điều kiện ngân sách hạn chế, cần thực hiện theo phương châm nơi nào đang gây ô nhiễm môi trường nặng nề hơn thì được ưu tiên hỗ trợ trước.

Tiểu kết

Bảo tồn và phát triển làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà là việc làm có ý nghĩa và rất cần thiết. Chính vì vậy, chúng ta tin rằng với sự nỗ lực, cố gắng vươn lên của mỗi làng nghề truyền thống cũng như sự hỗ trợ, giúp đỡ, quan tâm của Nhà nước, chính quyền và các tổ chức xã hội để thực hiện các giải pháp trên, chắc chắn làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà sẽ tìm được vận hội mới, nhiều triển vọng để tiếp tục phát triển và khẳng định vai trò của mình trong cuộc sống hiện tại của đất nước.

Nghệ nhân và thợ giỏi tại làng nghề truyền thống tạc tượng Bảo Hà là những tài năng sáng tạo góp phần bổ sung, làm đẹp thêm truyền thống và bản sắc văn hoá cộng đồng. Họ có vai trò nòng cốt trong việc giữ gìn, thực hành, truyền nghề, lưu truyền các giá trị văn hoá dân tộc trong những sản phẩm làng nghề. Vai trò này của nghệ nhân, thợ giỏi có ý nghĩa kinh tế - văn hoá - xã hội to lớn, góp phần giải quyết việc làm, tăng thu nhập cho người dân, hình thành đội ngũ thợ tay nghề cao, khôi phục và phát triển các làng nghề, tạo ra sản phẩm hàng hoá có giá trị kinh tế lớn cho đất nước và từng địa phương.

Phát triển nghề và làng nghề phải kết hợp hài hòa giữa phát triển kinh tế với xây dựng nông thôn mới trên cơ sở phát huy, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc và bảo vệ môi trường sinh thái, thúc đẩy kinh tế nông thôn phát triển bền vững;

Phát triển nghề truyền thống và làng nghề tạc tượng Bảo Hà phải gắn với phát triển kinh tế - xã hội của địa phương, thúc đẩy chuyên dịch nhanh cơ cấu kinh tế nông thôn theo hướng dịch vụ - công nghiệp - nông nghiệp; phát huy giá trị văn hóa, nâng cao giá trị sản phẩm gắn liền với phát triển dịch vụ du lịch, gắn hoạt động sản xuất của làng nghề với các hoạt động du lịch dịch vụ, du lịch sinh thái, du lịch cộng đồng,...

KẾT LUẬN

Làng nghề truyền thống nói chung và làng nghề truyền thống đã mỹ nghệ nói riêng luôn được Đảng, Nhà nước quan tâm và tạo điều kiện thúc đẩy phát triển tùy theo từng giai đoạn lịch sử của đất nước. Mỗi một làng nghề với một hoặc nhóm nguyên vật liệu đặc thù, gắn với nền văn hóa đặc trưng đã được cộng đồng dân cư khai phá, duy trì và từng bước phát triển theo thời gian, tồn tại qua hàng trăm năm đến hàng ngàn năm. Mỗi một sản phẩm thủ công được tạo ra chính là sự sáng tạo, sự đầu tư công sức nghiêm túc, thể hiện khả năng mỹ thuật và đôi tay khéo léo của những người thợ. Ban đầu sản phẩm làng nghề được tạo ra mỗi khi vào vụ nông nhàn, sau được dùng để trao đổi, mua bán cải thiện đời sống kinh tế, sau nâng lên nữa thành đáp ứng nhu cầu thưởng thức nghệ thuật, thưởng thức những nét đẹp văn hóa truyền thống của người có nhu cầu.

Trong giai đoạn phát triển hội nhập kinh tế quốc tế hiện nay, để làng nghề truyền thống phát triển bền vững, đáp ứng được yêu cầu phát triển mạnh về kinh tế, vừa bảo tồn, tôn vinh được văn hóa, bản sắc dân tộc tạo nên nét độc đáo riêng trong từng sản phẩm, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho người dân thì làng nghề cần có những chủ trương, chính sách hỗ trợ cả vĩ mô lẫn vi mô, những kế hoạch cụ thể dài hạn, ngắn hạn của cơ quan QLNN trên các mặt quy hoạch, kinh tế, văn hóa, an ninh trật tự và môi trường.

Bảo tồn và phát triển nghề, làng nghề trên cơ sở bảo tồn và phát huy các truyền thống văn hóa, tập quán của từng địa phương cùng với sự tham gia của cộng đồng gắn với quá trình CNH, HĐH nông nghiệp nông thôn; đẩy mạnh đầu tư chiều sâu để tăng năng lực cạnh tranh, đa dạng hóa sản phẩm và ứng dụng các công nghệ mới; kết hợp chặt chẽ giữa công nghệ cổ truyền và công nghệ tiên tiến để tạo ra sản phẩm vừa truyền thống nhưng phải tinh xảo vừa hiện đại mang tính thương mại cao;

Song song với việc bảo tồn cần phải tập trung khôi phục, phát triển các nghề và làng nghề có nhiều tiềm năng và lợi thế so sánh về nguyên vật liệu, kỹ năng, kỹ xảo sản xuất, có khả năng cạnh tranh trên thị trường, thu hút nhiều lao động,... nhằm góp phần tích cực giải quyết việc làm để nâng cao đời sống và thu nhập cho cư dân ở các địa phương. Có thể nói, nghề tạc tượng Bảo Hà hiện đang ngày càng phát triển và có được những sản phẩm chất lượng, làm hài lòng những khách hàng khó tính nhất của thị trường tượng tạc hiện nay.

Với những điều kiện thuận lợi như sự lành nghề từ những người thợ, sự phát triển của làng nghề Bảo Hà cùng với niềm tin và tinh thần gìn giữ phát triển làng nghề truyền thống thì nghề tạc tượng Bảo Hà sẽ còn phát triển một cách mạnh mẽ hơn nữa.

Đặt trong xu thế phát triển hiện nay thì nghề tạc tượng Bảo Hà đang ngày càng ghi được dấu ấn với những tác phẩm chất lượng của mình và số lượng những khách hàng quan tâm đến sản phẩm đang ngày càng lớn. Vì thế, nhu cầu của thị trường cũng ngày càng tăng lên. Do vậy, nghề tạc tượng truyền thống hiện nay đang khẳng định được vị thế của mình giữa sự phát triển của các ngành công nghiệp khác.

Nhìn chung, nghề tạc tượng là một nghề truyền thống lâu đời nhưng vẫn có sự phát triển tới thời điểm hiện tại. Và đặc biệt đó là làng nghề tạc tượng truyền thống Bảo Hà - một ngôi làng được coi là nơi khởi nguyên của nghề tạc tượng. Mong rằng, qua bài viết này các bạn đã có thể hiểu rõ hơn về ngành nghề truyền thống này cũng như góp một phần sức mình vào trong việc gìn giữ và phát huy các nghề truyền thống, điển hình ở đây chính là nghề tạc tượng.